

Ministerie van VWS
t.a.v. de heer drs. J.F Krapels
Directeur Directie Markt en Consument
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Houten, 11 januari 2017

Ons kenmerk: 10.2/1980/DvdK/eb
Onderwerp: vooruitlopen op nieuwe WMCZ

Geachte heer Krapels,

De afgelopen periode heeft uw Directie een internetconsultatie gehouden over een ambtelijk ontwerp van een nieuwe WMCZ. Wij zijn blij met alle pogingen die u samen met de Minister onderneemt om tot een verbetering van de positie van de cliëntenraad en de cliënten met hun verwanten te komen. Zoals u bekend hebben ook wij graag op uw consultatieversie gereageerd.

Helaas moeten wij inmiddels het volgende constateren. Wij krijgen signalen van de bij ons aangesloten cliëntenraden en individuele leden dat zorgaanbieders in onze sector vooruit willen lopen op de invoering van de nieuwe wet. Dit betreft dan niet de versterking van de positie van cliëntenraden (denk bijvoorbeeld aan de instemmingsrechten), maar juist die artikelen die ruimte geven aan de zorgaanbieders en cliëntenraden om naar eigen inzicht de WMCZ in te vullen (denk dan bijvoorbeeld aan minder adviesrechten of verzwaaard adviesrechten dan genoemd worden in de huidige wet en ambtelijk ontwerp).

Daarnaast vernemen wij dat zorgaanbieders voornemens zijn in plaats van verschillende lokale raden één cliëntenraad in te stellen met als argument dat de nieuwe wet uitdrukkelijk de mogelijkheid aangeeft dat de medezeggenschapsregeling "erin kan voorzien dat er een centrale cliëntenraad kan worden ingesteld". De ontwikkeling naar centralisatie van de adviesrechten alleen op het niveau van de Centrale Cliëntenraad, maakt dat regionale en lokale medezeggenschap uitgehold wordt. Weliswaar kan er nu ook al na verzwaarde adviezen van alle lokale raden één centrale cliëntenraad worden ingesteld. Maar het gaat er ons om dat de tekst van het ambtelijk voorontwerp klaarblijkelijk een stimulerend karakter heeft en dat ook op deze wijze al vooruitgelopen wordt op de nieuwe WMCZ.

Wij signaleren al met al dat zorgaanbieders reeds willen inspelen op de nieuwe wet in gevallen de zorgaanbieder de *medezeggenschapsregeling* wil wijzigen.

Adequaat tegenwicht bieden in dit stadium zal voor veel cliëntenraden lastig zijn. Natuurlijk wil men graag inspelen op de nieuwe koers van VWS. Maar het ambtelijk ontwerp kan immers nog op belangrijke onderdelen gewijzigd worden indien de vertaling gemaakt wordt naar het ontwerp van wet dat aan de Tweede Kamer wordt toegezonden. Daarnaast zal de parlementaire behandeling nog de nodige wijzigingen met zich mee kunnen nemen.

Wij hebben er grote bezwaren tegen dat in negatieve zin wordt afgeweken van de nu geldende wet dan wel de strekking daarvan. In de nu geldende wet is heel duidelijk vastgelegd dat cliëntenraden met name genoemde adviesrechten hebben en daar kan niet van worden afgeweken. In ons commentaar op de internetversie hebben wij al beargumenteerd aangegeven dat we sowieso grote bezwaren hebben tegen in negatieve zin afwijken van de advies- en instemmingsrechten.

Wij zijn van mening dat adviesrechten gewoon gehandhaafd dienen te worden conform de nu geldende wet. Wij zijn hier extra alert op gezien het standpunt van Brancheorganisaties Zorg (BoZ) dat zorgaanbieders meer beleidsruimte dienen te hebben om tot oplossingen op maat te komen (Reactie BoZ d.d. 11 november 2016 inzake ambtelijk ontwerp WMCZ in het kader van de internetconsultatie).

Wij hopen dat u hier iets aan kunt doen. Uw Directie bewaakt immers in beleidsmatige zin de rechtpositie van cliëntenraden. Daarnaast is van belang dat haast gemaakt wordt met het indienen van een ontwerp van wet en gestimuleerd wordt dat de gezamenlijke behandelingstermijn van Eerste en Tweede Kamer zo kort mogelijk wordt. Dit opdat de periode van onduidelijkheid niet langer meer voortduurt. Wij zijn dan ook teleurgesteld te moeten vernemen dat het toezenden van het wetsontwerp aan de Tweede Kamer opnieuw uitgesteld is en wellicht pas eind juni 2017 zal gaan gebeuren.

Tenslotte wijzen wij op de uitspraak in cassatie van de Hoge Raad d.d. 19 december jl. over het instellingsbegrip uit de WMCZ. Het lijkt er op dat de gesignaleerde verwarring over de vraag in hoeverre lokale en regionale cliëntenraden gehandhaafd kunnen worden alleen maar groter is geworden. Wij gaan er vanuit dat u de uitspraak van de Hoge Raad bij het aanstaande wetsontwerp nauwkeurig betreft en dat de Minister in wet en memorie van toelichting een helder standpunt inneemt over de vraag wat het instellingsbegrip nu daadwerkelijk inhoudt. Zeker omdat de Hoge Raad zo uitdrukkelijk verwijst naar de verwarring die de overheid in het verleden zelf geschapen heeft over het instellingsbegrip¹.

Het zal duidelijk zijn dat wij zeer geschrokken zijn van de uitspraak van de Hoge Raad. En van de stellige toelichtingen door de advocaten van LunetZorg in de media. Op zich kan de interpretatie van de Hoge Raad gezien de wetsgeschiedenis van de WMC Z terecht zijn, maar dat wil niet zeggen dat - kijkend naar de situatie van nu en het belang om cliëntenrechten te versterken - dit het laatste woord is voor de toekomstige situatie. Wij pleiten er voor dat u duidelijk vastlegt dat de bedoeling van de huidige wetgever is dat medezeggenschap op het lokale of regionale niveau vereist is. Een ander conform de redenering van het Gerechtshof Den Bosch naar aanleiding waarvan de cassatie heeft plaats gevonden. De Minister is er vrij in een uitspraak van de Hoge Raad middels wetgeving te repareren.

¹ Overigens veelal recente voorzichtige uitspraken die de indruk wekten dat het meer om ambtelijke uitspraken ging dan om echt bestuurlijke uitspraken, laat staan dat het ging om een visie van de Tweede Kamer.

Wij zullen het op prijs stellen het bovenstaande aan u te kunnen toelichten.

Met vriendelijke groet,

Dickie van de Kaa
directeur KansPlus